

שיל"ת

קונטרס

דפידשנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

ובסופו הערות
מבי מדרשא
הלומדים דבני קהלתינו שליט"א

יוצא לאור ע"י
ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון ז' פרשת שמות חודש טבת שנת ה' תשפ"א לפ"ק

פסחים מא.מז:

מבי מדרשא

אחר שקיבלנו תגובות מהקוראים שמעדיפים לשלוח הערות שיש להם על הדף היומי עצמו ופחות מלשלוח הערות על הביאורים משבועות קודמים, לכן הננו לשנות את ייעוד מדור זה להערות על הדף של הקוראים עצמם ואפשר לשלוח הערות כל השבוע ולהשתדל בהומור מוקלד.

את ההערות אפשר לשלוח במייל sh0533132203@gmail.com

או בתיאום עם הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו בפק' 0533132203

כמו כן ניתן להצטרף לרשימת תפוצה לקבלת הגליון במייל הג"ל

דפירשנו בברכה מערכת

ג.ב. הביאורים והערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב לכתובת מייל sh0533132203@gmail.com

דף מא ע"א

רלב. בגמ' שמפיגין טעמן. ביאר רש"י שנותנים בו טעם שלהם, והלשון 'מפיגין' פירושו יוצא דהיינו יוצא טעמו, ובפשיטות נראה דביאורו כאן הוא דיוצא הטעם מן המשקין ונכנסים בפסח ולכן אסור כיון דבעינן טעם פסח לבד. ויש שביארו דמפיגין עולה על הפסח דהיינו שמשום שהמשקין מכניסים טעם חדש בו לכן הם מפיגין טעם הפסח עצמו, ויש שגרסו בגמ' 'מפיגין טעמו' וא"כ ודאי הוא כביאור זה דעל הפסח מיירי דמפיגין טעמו.

רלג. בגמ' ורבנן האי בשל מבושל מאי עבדי ליה. לכאורה צריך ביאור למאי הקשו בגמ' לרבנן מאי עבדי ליה, הרי לקמן בע"ב למדו מכך דגם מבעוד יום חייב באוכלו מבושל, וא"כ יש לומר דזה למדו רבנן מ'בשל מבושל' ולמה יקשה מאי עבדי ליה, ואפי' דשם ביארו לרבי דיש ללמוד גם בשלו ואח"כ צלאו מכך דלא כתיב 'בשל בשל' או 'מבושל מבושל', מ"מ יש לומר

דלרבנן אין לדייק כן ורק מבעוד יום למדו מכאן, וצ"ע.

רלד. בגמ' תנו רבנן יכול אכל בזית חי יהא חייב וכו'. עיין רש"י בד"ה יכול יהא מותר דכתב דהאי תנא סבר דלאו שבכללות אין לוקין עליו ולכן באכל חי אין לוקין עליו מ"כ אם צלי אש'. אבל אי לא דברי רש"י היה אפשר לומר דבאמת התנא כאן סבר דכן לוקין על לאו שבכללות ומ"מ באכל חי אין ללקות בו, וזה משום דכאן יש מיעוט מיוחד למעטו מכך דנא ומבושל אמרתי לך ולא חי, אבל המבשל בחמי טבריה כדלקמן אפשר דסבר האי תנא דכן לוקין עליו דהוא לא נתמעט כאן. ואם נפרש כן יהא ניהא דלא יהא האי תנא דלא ככו"ע לא כרבא ולא כאבבי לאיכא דאמרי דביארו באבבי דחדא מיהא לקי, דאל"כ יקשה איך לכו"ע לא סבירא להו כהאי תנא. ואולי יש לומר דגם לשיטת רש"י יש לבאר דיהא אבבי כהאי תנא ואפי' לאיכא דאמרי דחדא מיהא לקי, דדווקא כשלא מיעטנו מנא ומבושל וכגון בחמי טבריה

דאינו מתמעט כאן בו אמרינן דלקי מ'כי אם צלי אש' ואפי' דהוי לאו שבכללות, והוא משום דלא מכוח לאו שבכללות הוא לוקה אלא ממבושל הוא לוקה רק דכי אם צלי אש מלמדנו דגם בכזה בישול נתכוונה תורה לאסור דהרי אין זה צלי אש, אבל מצלי אש עצמו אין ללקות דהוא לאו שבכללות, ולכך באכל חי כיון שמיעטנו אותו מנא ומבושל אין לרבות אותו מצלי אש, ולכן אין ללקות עליו דמשום נא ומבושל הוא נתמעט ומשום צלי אש אין ללקות דהוא לאו שבכללות, וביאור זה הוא כעין שיטת ר"ת בתוס' לקמן בע"ב בד"ה איכא דאמרי. ולפי זה ניהא למה רש"י לקמן בע"ב בד"ה אבל חדא ביאר הדברים רק על מבשל בחמי טבריה דרק בו סבר אביי דלקי וכנ"ל אבל בחי אינו לוקה לאביי דכהאי תנא סבירא ליה.

רלה. ברש"י ד"ה יכול צלאו בא"ד וזה עיקר וראשון אינו כלום דהחזא תנא וכו'. צריך ביאור כאן ברש"י מה הראיה מכך ומה כוונתו, ועוד קשה למה לא

הביא ראיה מהא דכתיב בהדיא דהיכי דמי צלאו כל צורכו דשויה חרוכה, דודאי זהו ביאורו דבחרוכה הוא דהוי כל צורכו ולא מיירי באח"כ בשלו. ונראה דרש"י רצה להביא ראיה כמו שכתבנו מהא דכתיב בהדיא דשויה חרוכה רק רצה לדחות שלא תאמר דביאורו של שויה חרוכה היינו דמיירי דווקא בשויה חרוכה ואח"כ בשלו וזה הוי צלאו כל צורכו, וזה דחה רש"י דא"א לומר כן דא"כ מה לי שויה חרוכה מה לי לא שויה אם בבשלו אח"כ איירי, ולכן הוי ראיה דשויה חרוכה הוא הוי צלאו כל צורכו.

רלו. בתוד"ה אמר רב כהנא בא"ד לרבנן האי בשל מבושל מאי עבדי ליה וכו'. עיין מה שכבר כתבנו בגמ' דכבר בחו"א קשה למה הקשו על רבנן מאי עבדי ליה דהא יש לומר דהן למידים מכאן דמבעוד יום גם חייב וכמו בע"ב, וא"כ כך יש להקשות גם לתוס' על המסקנא מה הוא מקשה על רבנן מאי עבדי ליה, וצ"ע.

רלז. בתוד"ה אבל בא"ד לשוויה מצה עשירה כאילו לא נאפה. צריך ביאור מנא ליה לתוס' דלר' יוסי מה דהוא נעשה מצה עשירה היינו שמוציאו מתורת אפיה שכאילו לא נאפה וממילא מכך מביא ראיה דגם פסח עקר מיניה שם צליה, אפשר דעדיין הוי בתורת אפיה כמו קודם רק שעבשיו יש בו דין נוסף של מצה עשירה שנוסף בו מי פירות וכדומה, ובאמת אפשר דסבר דאין בישול עוקר שם אפיה, וצ"ע.

דף מא ע"ב

רלח. בגמ' מבושל לוקה שתים נא ומבושל לוקה שלוש. יש לדייק מכאן דגם לרבא דסבר דלוקין על לאו שבכללות מ"מ לוקין על כל הנכלל בו יחד רק מלקות אחד ולא לוקין על כל דבר שנכלל בו בפני עצמו מלקות לעצמו, דאל"כ היה צריך רבא לומר דלוקה ארבע שתים על נא ומבושל ועוד אחד על כל אחד מהם, אלא כמו שאמרנו ואחד הוא דלוקה על כולם.

רלט. בגמ' תניא אידך יכול אבל כזית נא מבעוד יום יהא חייב ודין הוא וכו'. לכאורה קשה מה הק"ו הרי אפשר דכלל אין בו איסור עד שיגיע זמנו ובהגיע זמנו נאסר רק בבל תאכל נא. ויש לומר דכיון דכתיב 'ואכלו את הפשר כלילה הזה' פשוט הוא דמבעוד יום הוא אסור וממילא ק"ו הוא שיהא חייב בנא מבעוד יום יותר מבכלילה.

רמ. בגמ' בשל מה ת"ל מבושל שיכול וכו'. היינו דלמסקנא אמרינן דבבישול כיון דכתיב בו מבושל למידים דגם בשלו מבעוד יום הוא אסור. ויש לדון מה יהא הדין לגבי נא דהרי בו לא נכפל ללמוד ממנו דגם מבעוד יום אסור ואולי נאמר דבאמת יהא מותר מבעוד יום. ועיין מהרש"א דכתב דאפשר דכיון דגילה הכתוב במבושל דגם מבעוד יום אסור יש ללמוד נא ממנו דגם יהא אסור מבעוד יום.

רמא. בגמ' אין לי אלא שבשלו משחשיכה בשלו מבעוד יום מניין. צריך ביאור למה יהא תלוי האיסור בזמן הבישול הרי

הכתוב כתב 'בשל' ולא חילק
מתי בשלו, ובפשיטות יש לאסור
כל שהוא מבושל ולמה אמר אין
לי אלא בשלו משחשיכה, וצ"ע.

רמב. בתוד"ה איכא דאמרי, פ"ה בחי
וחמי טבריה וכו'. עיין בדברי
רש"י דבאמת נקט רק בחמי
טבריה ולא נקט בחי, ועיין מה
שכתבנו בשיטת רש"י בחי לעיל
בע"א דדווקא נקט רש"י כאן רק
בחי טבריה דיש חילוק ביניהם,
ובאמת לדברינו שם לא יקשה
על רש"י מהא ברייתא דחי, וגם
הקושיא של תוס' מפ' המקבל
דבעינן לרש"י הא דכי אם צלי
אש לחי וחמי טבריה, יש לומר
דלפי מה שפירשנו ברש"י דכי
אם צלי אש עצמו אין לוקין
מינה אלא דרך מגלה הוא
דבחי טבריה חייב כמבושל
וכעין דמפרש כאן ר"ת, ממילא
לא יקשה מידי גם לרש"י.

רמב. שם בא"ד והא דקאמר חדא
מיהת מילקא לקי וכו'. היינו
דגם שם מפרש תוס' דאין זה
מלקות נוספות דהרי הוא לאו
שבכללות ואין לוקין עליו, אלא
מיירי שהתירו בו רק משום כי
אם צלי אש ולא משום נא

ומבושל ולכן הוא לוקה דעל
הנא ומבושל הוא דלוקה וכנ"ל
דלחכי סמכיה לאלו ללקות עליו,
אבל להוסיף עוד מלקות על הנא
ומבושל זה ודאי אינו.

רמב. בתוד"ה שאין ת"ל, אע"ג
דאיצטריך להלקות עליו וכו'.
היינו דלתוס' לשיטתו ניהא דאין
זה תוספת על הנא ומבושל
וממילא הוא מיותר, אבל לרש"י
דתוספת הוא קשה למה הוא
מיותר ולמה אמר שאין תלמוד
לומר כי אם צלי אש, הרי
לרש"י כן צריך לומר.

רמב. בתוד"ה אם כן לימא בסו"ד
ושמא התם לא חש וכו'. היינו
דלאו דווקא משום דנקט היטב
ולא חקור תחקור לכן הוא
מופנה אלא הוא הדין אם היה
כתוב חקור תחקור גם היה
מופנה, רק דבא להוכיח דמה
דכתיב היטב לדרשה הוא
מופנה ולא למעט אחרים מינה.

דף מב ע"א

רמב. בגמ' לא נאמר בדברים כי רב
אמרו וכו'. צריך ביאור מה
החילוק בין שני הפירושים הרי
שניהם ביאורו דלאו נאמר

בדבר ומה הנפק"מ אלו תיבות
במדויק הנוטריקון שלו, וצ"ע.

רמז. ברש"י ד"ה היכא דאתמר
בא"ד ולא דמי לבציקות של
נכרים וכו' דהכא בעינן
למיקנסא דעברה אדרבנן. היינו
דלכך אין ללמוד זה מזה
דבבציקות של נכרים לא עבר
על איסור דרבנן דלאו בבצק
שלו מיירי וממילא לא נאסר בה
לתיתה. אבל קשה דמי מיירינן
בבצק של נכרים הרי הגמ'
מדמה עברה ולשה לאדם שעבר
ולתת השעורים דאם נתבקעו
אסורים ואם לאו מותרים, ושם
כן מיירי בעבר על איסור דרבנן
ולמה לא נקנס אותו דגם בלא
נתבקעו יהיו אסורים, ולמה
מיירי רש"י מבצק של נכרים,
וצ"ע.

פרק ג'

רמז. בתוד"ה ואלו עוברים בא"ד וגם
ריב"א מדרק מלשון עוברים.
היינו דגם לריב"א פירושו
כרש"י דעוברים היינו בכל
יראה ובבל ימצא, והוא למד כן
מכך דכתיב עוברים ולא נוסף

'עליהן', דאם על אכילתם מיירי
היה לו לומר עליהן, ולכן פירושו
דעוברים מן העולם וזה כדי
שלא לעבור עליהן בב"י ובב"י.
אבל עיין בקרבן נתנאל שכתב
דמ"מ נחלקו רש"י וריב"א על
מה עולה 'עוברים', דלרש"י על
האדם הוא עולה שחיישינן
שיעבור על הלאו שלהם,
ולריב"א עוברים על האוכלים
הוא עולה שיש להעבירם מן
העולם כדי לא לעבור עליהן
בב"י ובב"י.

דף מב ע"ב

רמז. בגמ' רב שימי מחזנאח אמר
זה טיפולן של בנות עשירים
שמשירות אותו לבנות עניים.
וביאר רש"י שהיא עשויה מסלת
והיו העשירות משיירות
משיוריהן לבנות עניים, והם היו
בנות המלמדי תינוקות שעניים
הם ולכן נקראו של סופרים. אבל
צריך ביאור למה נקראו על שם
השיירות של בנות העניים ולא
על שם בנות העשירים הרי הם
השתמשו בהם יותר. ועיין בבעל
המאור (מג.) דביאר דזה היה
עשוי מקצת סלת ולכן הוא חמץ

נוקשה בתערובת ולא היה עליו
ליאסר, אבל בנות העניים שהיה
להם רק שיירים היו מוסיפות בו
הרבה סלת ובזה הוא נעשה
חמץ נוקשה בעין ולכן אסור.
אבל א"כ קשה דהא רש"י כאן
כתב דלכנות עניים לא היה
סלת ולכן היה שלהם עשויות
מסיד, ואיך אמר שם בעל
המאור דהיו מוסיפות בו הרבה
סלת. ולכן נראה לבאר דלא
שהיו מוסיפות סלת משלהם,
אלא דכיון דנשאר להם רק
השיירים בשיירים אלו היה
נשאר כל הסלת שהיה מערבות
בהם בנות העשירים ולכן הוי
חמץ נוקשה בעין ואסור.

רנ. בגמ' ואמאי קרי ליה קולץ של
סופרים דסופרים נמי מדבקין
בהו ניירותיהן. צריך ביאור
למה על שמם של הסופרים הוא
נקרא הרי עיקר ההשתמשות
שלהם הוא ע"י הרצענין ולמה
לא יקרא על שמם, וצ"ע.

רנא. בתוד"ה טיפולן בא"ד ותירין
הר"י דאורלינ"ש דהכא מיירי
וכו'. צריך ביאור לת"ק למאי
נפק"מ אם הם מאוסים או לא,
הרי אמרנו דעוברין עליהם

משום ב"י וב"י, וכי משום
דמאוסים הם לא נעבור עליהן.
וצריך לומר דזהו רק לשיטת
ר"ת דפירש דבאכילתם מיירי
ועוברין היינו מעל השולחן,
דבזה נחלקו ת"ק ור"א, דלת"ק
כיון דמאוס הוא ואינו ראוי כלל
לאכילה ממילא אינו עולה על
השולחן ואין צריך לומר
דאסורים באכילה, אבל ר"א
עדיין חשש שיבואו לאוכלם ולכן
הוסיפם ואסר אותם להדיא, ולפי
זה לא נחלקו כלל ת"ק ור"א
דלשניהם הם אסורים משום
חמץ רק נחלקו אם בעינן כלל
לומר דבר זה וכנ"ל. אבל לרש"י
דבעוברין על ב"י וב"י מיירי
קשה למה לא יעבור עליהן.
ואולי גם לרש"י יש לומר דבדבר
מאוס שאינו ראוי לאכילה אין
כלל איסור של ב"י וב"י דרק
מחשש שיבוא לאוכלו הוא
דחיישינן לב"י וב"י וכאן אין
חשש שיבוא לאוכלו, ור"א
דאסר יש לבאר שיטתו בב'
אופנים, א' דהוא סבר דכן יש
חשש שיבוא לאוכלו דאין זה
מאוס כ"כ ואין זה ודאי שלא
יבוא לאוכלו, או דיש לומר

דבאמת לר"א איסור בל יראה
ובל ימצא אינו רק מחשש שמא
יבוא לאוכלו אלא כלל הוא בכל
אופן שלא יראה וימצא חמץ
ואינו דבר התלוי בטעם. והוא
דבר מחודש וצריך עיון בזה.

דף מג ע"א

רנב. בגמ' שמעינן ליה לר"מ נוקשה
בעיניה בלאו וכ"ש חמץ דגן
גמור ע"י תערובת. וביאר רש"י
דנוקשה בעיניה מצינו דסבר
ר"מ שהוא בלאו ורב יהודה
סבר דחמץ דגן גמור ע"י
תערובת חמור מינה, והוא
משום דנוקשה הוא חידוש
שחידשה תורה מ'כל מחמצת
לא תאכלו' ולכן חמץ גמור ע"י
תערובת חמור יותר.

רנג. בגמ' אלא טעמא דר"א מכל
התם נמי הכתיב כל. היינו
דבאמת חוזרת בה הגמ' דר"א
ממחמצת לומד רק על שנתחמץ
מחמת דבר אחר, ועל עירובו
בלאו הוא לומד מ'כל' דגם הוא
באזהרה, ועל זה הקשו דלמה
לא ילמד ר"א מ'כל' שנאמר
ב'כל האוכל חמץ ונכרתה' ואז
יהא גם לימוד על שחייב בה

בכרת, וזה תירצו דכבר למידים
ממנה לחייב בנשים האוכלות.
וקשה מה ההו"א ללמוד מ'כל
האוכל' הרי שם ה'כל' נאמר על
האוכלים את החמץ ולא על מיני
חמץ, ואיך נרבה ממנו עירובו,
ובגמ' לקמן גם אמרו דמסתברא
יותר דקאי באוכלים מרבה
אוכלים ולא נאכלים ולמסקנא
באמת רק כשאין אוכלין הוא
דמרבין נאכלין דלא נאמר
דלחינם נכתב כל, רק דקשה
למה בתחילה כן היה הו"א
ללמוד מינה נאכלין, וצ"ע.

רנד. בתוד"ה ונותנו לפני כלבו
בסו"ד אלא מדרבנן אסור.
היינו דאל"כ היה קשה למה
נקטו אופן של הנאה דהיינו
נותנו לפני כלבו היה לו לומר
דיכול לאוכלו דהרי מדאורייתא
שרי, לכן אמר תוס' דבאמת
מדרבנן אסור ולכך נקט נותנו
לפני כלבו.

רנה. בתוד"ה ההוא כל, תימא לר"י
הא תרי כי כל כתיבי. עיין
במה שכתבנו בדברי הגמ'
דלכאורה מה ההו"א ללמוד
מכאן דעירובו בלאו הרי מיירי
כאן ב'כל אוכל' דיש לרבות

מינה רק מיני אנשים האוכלים
חמץ ולא מיני חמץ עצמו דהכל
על האוכל הוא עולה, ולפי זה
פשיטא דגם מ'כי כל' אין ללמוד
מינה לעירובו דגם הוא עולה על
האוכל ולא על מיני חמץ ולא
יקשה מידי, רק שתוס' עולה על
דברי הגמ' דבה הבינו דכן יש
ללמוד מינה כן.

דף מג ע"ב

רנו. בתוד"ה פלקא דעתך בא"ד
ועוד יש לומר דהכא יש לדרוש
יותר היתר לנשים משום גז"ש.
לכאורה יקשה דא"כ למה לא
למידים כאן מן הגז"ש להתיר
ולמאי בעינן ללמוד היתר
מההיקש. והביאור הוא דהגז"ש
היא רק על קום אכול מצה ולא
על בל תאכל חמץ, ולפי זה כך
יש לבאר תירוץ התוס', דמה
דלא למידים מההיקש לחומרא
ולחייב נשים גם בקום אכול
מצה, הוא משום דשם כבר גילה
לנו הגז"ש דיש להתיר להם
ולכך הו"א דמוכרחים ללמוד מן
ההיקש לקולא דגם בבל תאכל
חמץ לא יתחייבו הנשים. ומה
דכאן בגמ' לא נקטו בחיוב

הנשים בקום אכול מצה משום
הגז"ש אלא משום דמצוות עשה
שהזמן גרמא היא, עיין
מהרש"א דתירץ דמשום הגז"ש
לבד לא היו לומדים ההיקש
לקולא אלא לחומרא והוא משום
דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל
עונשין שבתורה, ורק משום
דהזמן גרמא הוא דלמידים
בהו"א ללמוד ההיקש לקולא.

רנו. בתוד"ה מאן שמעת ליה בא"ד

ודוקא הכא לא דרשי בדבר
שאין סברא לרבותו כגון
עירובו וכו'. לכאורה קשה דהרי
אם סברו דבעינן לדרוש מ'כל'
כיון שהוא מיותר אז איך אפשר
לומר שהוא תלוי במה הוא דורש
ממנו, דבשלמא אם תאמר
דבמקום דסברא הוא לרבות
מינה דרשינן אבל במקום שלא
משמע כ"כ לדרוש מינה לא
דרשינן נחא, אבל לומר שיהא
התלוי בדבר הנדרש זה א"א,
דכי משום דלא מצאת לדרוש
מינה דבר שסברא הוא לדרוש
כבר אין ה'כל' מיותר, וצ"ע.

רנה. בתוד"ה כמאן כר"א בא"ד

חדא דלא הוי זעירי לא כאביי
ולא כרבא. היינו דלאביי די

בחצי זית איסור לבד ואין צריך צירוף של חצי היתר, ולרבא רק ב' זיתים הוא אוסר. וביאר במהרש"א דהרי לרש"י דממקצתו למידים חצי איסור וחצי היתר שמצטרפים אין לימוד לרבא לומר דגם זית אחד חייב, ורק לתוס' דמקצתו היינו זית אחד יש לימוד לרבא דגם בו חייב, ולכן לרש"י אין שיטת זעירי כרבא.

רנט. שם בא"ד ועוד בחמין מנ"ל תערובת כיון דצריך קרא להיתר מצטרף לאיסור. היינו דלרש"י דמיירי כאן בב' חצאין של היתר ואיסור שאינם מעורבים ממש אלא שניכרים זה לעצמו וזה לעצמו, א"כ אין כאן לימוד למעורבים ממש שיהיו חייבים בלאו.

דף מד ע"א

רפ. בגמ' סוף סוף אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכותה הבבלי. לכאורה קשה דכי מוכרחים רבנן לומר כר"א דהיתר מצטרף לאיסור הרי רבנן לא דרשי כל לרבות עירובו ולמה שלא יחלקו על ר"א. ועיין

בתוד"ה אלא דלא גרס קושיא זו בגמ', ובאמת כתב דלאביי כן אתי שפיר וניחא לאביי מה דנחלקו רבנן על ר"א, דחכמים חולקים על ר"ע וסוברים ד'משרת' לא בא ללמד להיתר שמצטרף לאיסור אלא לטעם כעיקר אתא, ובאמת לגירסת הגמ' קשה. רק דצריך ביאור למה תוס' מה דלא גרס ליה הוא משום דא"כ יקשה לאביי ג"כ, דא"כ למה הוא מקשה לרב דימי מה דעל עצמו גם קשה, ובאמת לפי מה שאמרנו ולפי דברי התוס' עצמו אין זה קושיא כלל ולכך לא היה לתוס' לגרוס קושיא זו ולמה נקט טעם אחר שאינו ע"פ האמת, וצ"ע.

רפא. בתוד"ה ח"ג רש"י מקום מגעו בא"ד ונראה לר"י כפי' ר"ת וכו'. היינו דלר"ת דמיירי בעין לא קשה מידי, דבמפוזר מאי דהוא טהור הוא משום שאין בו כביצה ושיטת התוס' דבפחות מכביצה אינם מקבילים טומאה, ולכן גם אין נפסל הכל משום דאין הכל תרומה אלא השום והשמן כיון דבעין הוא.

רסב. בתוד"ה חנה לתרומת תבלין
בא"ד אמאי פסל מקום מגעו.
 חיינו דכיון דכל הטעם דטבול
 יום פוסל מקום מגעו פירש רבה
 בר בר חנה דהוא משום דזר
 לוקה עליו בכזית, כאן כיון דהוא
 דרבנן ולא לקי עליה למה יהא
 פוסל מקום מגעו.

דף מד ע"ב

רסג. בגמ' יליף מבשר בחלב לאו
טעמא בעלמא הוא ואסור.
 וביאר רש"י דהבשר הוא בעין
 והחלב בלוע בו ומ"מ חזינן
 דאסור הוא וכך יש לאסור בכל
 מקום דטעם כעיקר. אבל יש
 ראשונים (מהר"ם חלאווה ותוס'
 בע"ז ורשב"א בחולין) דלא ניהא
 להו לומר דהחלב הוא רק בלוע
 בבשר דהרי בממשות חלב
 מיירי שנתבשל עם הבשר רק
 דלא בעין הוא, ולכן פירשו
 דבחלב הרבה שנתבשל עם
 הבשר איירי דאסור לשתותו
 כיון דיש בו טעם מן הבשר
 ואפי' דאין כאן ממשות בשר
 ומשום דטעם כעיקר. ונראה
 להביא ראיה לדבריהם מכך
 דכתיב כאן בשר בחלב דחיינו

בשר הבלוע בחלב ולא כתיב
 להיפך חלב בבשר דיהא משמע
 דמיירי בחלב הבלוע בבשר,
 ולרש"י באמת קשה למה נקטו
 בלשון זה בגמ', וצ"ע.

רסד. בגמ' ורבנן מבוי"ח לא גמרינן
דחידוש הוא וכו' אלא דאי תרו
ליה כולי יומא בחלבא שרי.
 צריך ביאור בכל זה דלמה לא
 נלמד שאר איסורין מבוי"ח הרי
 מה אמרת דבבוי"ח אי תרו ליה
 אסור ורק דרך בישול אסרה
 תורה, וכי בשאר איסורים כן
 אסרה תורה בתרי ליה כולי
 יומא, הרי כל הלימוד לטעם
 כעיקר בעינן ללמוד מבוי"ח ומאי
 קשה. ונראה דכך ביאורו, דמזה
 דחזינן בבוי"ח דבתרי ליה כולי
 יומא לא נאסר ואפי' דכבר
 קיבלה טעם ואמרנו דטעם הוא
 כעיקר, ורק בבישול יחד הוא
 דמחייבים בה, משמע דאין בה
 כלל ברור דבכל אופן טעם הוא
 כעיקר, אלא דיש בה חידוש
 מיוחד דבדרך בישול נאסר ולא
 משום דטעם הוא כעיקר, ולכן
 אין ללמוד ממנה לשאר
 איסורים, וכן מצאתי באחרונים
 שפירשו כעין זה. אבל עיין

ברש"י בד"ה חידוש הוא דכתב בסו"ד האי דטעם כעיקר נמי לא תיגמר מיניה, דמשמע מדבריו דכן משום דטעם כעיקר הוא דאסרה בה תורה בדרך בישול. ולכן יש לומר דבאמת לרש"י אין הביאור כן אלא דסבר דכיון דיש בה חידוש מיוחד דרך בדרך בישול אסרו בה ממילא גם דינים אחרים כטעם כעיקר אין ללמוד מינה ובאמת אפי' דאמרינן בה דטעם כעיקר אין ללמוד מינה. ועיין בדברי הרא"ש דביאר בזה דאפי' דבסתם היתר השורה באיסור יום שלם הוי כבוש וכמבושל הוא מן התורה, מ"מ בבשר וחלב רק דרך בישול אסרה תורה ולכן הוא מותר מן התורה ורק מדרבנן הוא נאסר, וזהו חידושו ולכן אין ללמוד ממנו לכל התורה.

רסח. בתוד"ה והוא הדין בא"ד ור"ת פי' וכו'. לפירוש ר"ת קשה דמשמע מדבריו דרך בשנת הארבע הוא דדין ערלה הוא רק בשתיים, אבל בשלוש הראשונות כן שייך בערלה כל השלושה דינים דגם היתר לאיסורו אין בו,

וא"כ קשה למה הגמ' מיירי בערלה בשנת הארבע והק"ו יהא רק בשתיים מן הדינים דלעיל, ולא נקטו הק"ו על הג' שנים הראשונות ואז הק"ו יהא בכל הג' דינים דלעיל, ולרש"י ניהא דלדעתו אין זה נקרא איסור עולם אבל לר"ת קשה, וצ"ע.

רסו. שם בא"ד ור"י מפרש דנזיר וחדש אין איסורין איסור עולם שהגדל מן הגפן וכו'. היינו דגם הגדל מן הגפן בזמן הנזירות אינו אסור לעולם דהרי כשתמו ימי הנזירות עובר איסורו, ומה דנקט כאן דווקא הגדל אחר השלמת נזרו, הוא משום דזה נכלל באין איסורו איסור עולם דהיינו דאין על כל גפן איסור בכל זמן, אבל זה שגדל בזמן נזרו כן יש בו בכל זמן איסור רק דכשתו ימי הנזירות יש היתר לאיסורו, והוא כבר היתר על האיסור שכבר חל בו ולא שלא היה עליו כלל איסור כמו בגדל אח"כ.

דף מה ע"א

רסז. בגמ' ת"ל בבשרה עד שיבלע בבשר. לכאורה צריך ביאור מניין דבבשרה היינו שיבלע בה הרי כתיב אשר 'יגע' בבשרה דמשמע דבנגיעה לבד כבר מחוייב, וצריך לומר דמשמעותו הוא דבעינן שיגע עמוק בבשרה וזה אפשר רק בנבלע בה.

רסח. בגמ' אמר ליה איסור והיתר בבת אחת איסור ואיסור בזה אחר זה. וזהו חידושו יותר מבחיתר ולכן בעינן לימוד לכך. ולכאורה קשה למה לא חילק דאיסור והיתר מיירי במעורבים יחד ולכן מצטרפים אבל באיסור ואיסור אפי' בכל אחד בעין לעצמו מצטרפים יחד, וא"כ יש חילוק בבת אחת עצמו ביניהם. ועיין לעיל (מד.) בתוד"ה מקום מגעו דנחלקו רש"י ותוס' אם מיירי שם בהשום והשמן של תרומה בעין או מעורבים דלרש"י מיירי שם במעורבים ולכך מצטרפים, וא"כ לרש"י יקשה דמשמע באמת מדבריו דבעין אינם מצטרפים ולמה לא חילקו כאן כנ"ל, אבל תוס' ביאר שם דמיירי שהשום והשמן בעין ואפ"ה מצטרפים, וא"כ לדבריו

באמת אין כאן חילוק ובשניהם מצטרפים גם בעין ולכך בעינן לחלק בין בבת אחת לזה אחר זה, אבל לרש"י קשה. ואולי גם רש"י מודה דגם בבעין מצטרפים ורק שם ביאר במעורבים מטעם אחר וצ"ע בזה.

רסט. בגמ' לא שנו אלא במקום שאין עשויין לחזק אבל במקום שעשויין לחזק אינו חייב לבער. צריך ביאור דאם הוא חמין ממש גם אם עשויין לחזק למה לא יעבור עליהם בב"י ובב"י, ואם אינו חמין ממש למה באין עשויין לחזק יהא חייב לבער. ועיין רש"י שביאר דכיון דהוא נצרך לחזק ממילא בטלו לגבה דמסתמא בטלינהו האי גברא להתם, והיינו דלדברי רש"י אם מבטל האדם את החמין לשימוש כל שהוא אינו עובר עליו בב"י ובב"י, ואפשר שהוא משום דכשהוא מיוחד לשימוש כל שהוא אין חשש שיבוא לאוכלו ובאין חשש שיבוא לאוכלו אין עוברים על ב"י וכמו שרצינו לומר לעיל וצ"ע אם הוא ע"פ האמת.

רע. ברש"י ד"ה ור' עקיבא בא"ד ורבנן דפליגי עליה דר"א וכו'. לכאורה קשה דרש"י כתב דלדעתם משרת להיתר מצטרף לאיסור אתא כר"ע ומגיאולי נכרים אינם למידים דטעם כעיקר דסברו בזה כרבנן דחידוש הוא ולכן בכותח הבבלי לדעתם אין טעמו כעיקר. וקשה דלמה לא ילמדו דמשרת לטעם כעיקר אתא וחטאת להיתר מצטרף לאיסור ואז יהיו למידים לכל התורה דאין זה שני כתובים הבאים כאחד. והביאור הוא דכיון דמחטאת דקדשים נינהו לא למידים לחולין לכן למדו היתר מצטרף לאיסור ממשרת ואז כן נלמד לכל התורה, ומחטאת ילמדו לטעם כעיקר רק שלחולין אין להם לימוד לטעם כעיקר ולכן בכותח הבבלי לא אמרינן דטעמו כעיקרו.

רעא. בתוד"ה משום דהוי בא"ד אמאי לא קאמר נזיר וחמין. צריך ביאור למה עדיפי ליה לתוס' לומר מחמין ולא מחטאת דלכן הקשו למה לא אמרינן חמין. ועוד קשה דהיה לו לתוס' להקשות יותר דאם ר"ע גם בחמין למידים דהיתר מצטרף לאיסור א"כ יש כאן שלושה כתובים הבאים כאחד ולכן מלמדים. ונראה דתוס' כהמסקנא מיירי דחטאת לטעם כעיקר אתא לר"ע וממילא בכך תירץ דאין זה שני כתובים הבאים כאחד, ולכך הקשה תוס' למה לא נקט חמין ועל זה לא יועיל תירוצו של ר"ע דחטאת לטעם כעיקר אתא, ואיך ילמד לכל התורה והא שני כתובים כאחד הם, ובזה ניחא דלכן עדיפי ליה לתוס' לומר נזיר וא"כ עדיין יקשה על ר"ע גם למסקנא.

רעב. בתוד"ה ר"ה גרס בא"ד ואם נבלע החטאת בשלמים וכו' בבשרה משמע דאיירי בהיתר שנבלע באיסור. לכאורה קשה דמשמע דמיירי כאן בדבר הנבלע בחטאת דבשרה משמע בשרה של מה דאיירי כאן והוא חטאת, ואיך אמר תוס' דמיירי שהחטאת הוא הנבלע בשלמים, ולפי דבריו כאן הקשה תוס' אח"כ דבבשרה משמע דאיירי בהיתר הנבלע באיסור, ולפי מה

שהקשינו עכשיו לכאורה גם שם משמעותו דהאיסור הוא הנבלע בחיתר וכמו שמשמע מיקדש להיות כמוה, וא"כ לא יקשה מידי מקושיית התוס', וצ"ע.

דף מה ע"ב

רעג. בגמ' מהו דתימא זמנא דאטיף ומטי להתם קמ"ל. לכאורה קשה דעדיין פשיטא הוא דהרי יש ברייתא שסוברת דאפי' הדפנות אינם נקראות מקום לישנה, א"כ מה ההו"א דהחולקים יאמרו דאפי' שפת הכלי כיון דלפעמים צפה העיסה עליה שתהא נקראת מקום לישנה, וצ"ע.

רעד. בגמ' איני והאמר רב יצחק בר אשי אמר רב אם טח פניה וכו'. משמע דדווקא לרשב"א הוא דבייחוד לבד אינו עובר. וא"כ איך אמרינן לעיל דהברייתות כרשב"א הרי בברייתות מיירי בכבר עשוי לחזק ממש ולא בייחוד לבד מיירי, ואמת דגם לרשב"א סבירא ליה כהברייתות אבל מניין דהברייתות סבירא להו כרשב"א הרי אפשר שבייחוד

אין סבירא להו דאינו עובר, וצ"ע.

רעה. בגמ' אבל נתן לתוכה עורות אפילו תוך שלושה אין חייב לבער. וביאר רש"י דכיון דנתן בה עורות ביטלה מתורת חמץ וכמו שאמרנן למעלה דבטח פניה בטיט בטלה ולכו"ע היא כיון שכבר עשה בה מעשה. אבל עיין במאירי דפירש דלא מיירי כלל מביטול החמץ אלא הטעם הוא משום דהעורות מקלקלים החמץ מיד ולכן אינו חייב לבער.

רעו. בתוד"ה כופת שאור בסו"ד הכי נמי פליגי גבי חמץ. עיין באחרונים שדנו במאי פליגי הכי בחמץ, ונראה לבאר דבזה נחלקו אם בראוי לאכילה עובר עליו בשינוי מעשה, דלת"ק כל שינוי מעשה שאין מקיימו לאכילה בזה כבר אינו עובר וכמו דכתב תוס' בתחילת דבריו, אבל לר"י אם הוא עדיין ראוי לאכילה אפי' שמשתמש בו לדבר אחר שאינו לצורך אכילה, מ"מ כיון דאין השינוי מקלקלו עדיין עובר הוא עליו.

דף מו ע"א

רעז. בגמ' אמר ר' אבהו אמר ר"ש
 בן לקיש לגבל. וביאר רש"י
 שהוא מגבל עיסת אחרים בשכר
 וכלי בעה"ב טמאים ועד ארבע
 מילין הטריחוהו לילך למקוה
 לטובלם. לכאורה צריך ביאור
 דאם הביאם בעה"ב כשהם
 טמאים משמע דאינו מקפיד
 לאכול חולין בטהרה, וא"כ למה
 הטריחוהו לילך לטובלם.
 והביאור הוא דמיירי בקיבל
 שכר על גיבולם בטהרה וזה
 החידוש דיותר מארבע מילין לא
 הטריחוהו לילך לטובלם. אבל
 א"כ קשה דאם התנאי היה
 שבטהרה הוא מגבלם למה רק
 עד ארבע מילין הטריחוהו, הרי
 כשקיבל עליו את התנאי היה
 עליו לדעת כמה יהא עליו
 לטרוח בזה ובכל זאת קיבל על
 עצמו, ולמה לא יטרח אפי'
 יותר. ועוד צריך ביאור למה
 נקט רש"י דחכמים הם אלו
 שהטריחוהו בכך, הרי הוא
 מחוייב בזה מכוח התנאי ולמאי
 בעינן חכמים להטריחו בכך,
 ומכוח זה נראה דלא מכוח תנאי
 הוא דחייב לטרוח, וא"כ למה
 הטריחוהו בכך הרי בעה"ב לא

הקפיד שיחיו כליו טהורים. ואולי
 מאיזה טעם חייבוהו חכמים
 לכתחילה לעשותו בטהרה ועד
 ד' מילין הטריחוהו ולא יותר.
 רעת. ברש"י ד"ה בצק החרש בסו"ד
 לישנא אחרינא בצק החרש
 קשה בחרש. צריך ביאור מה
 הדמיון לחרש ואם משום דקשה
 הוא למה מכך הוא דאינו ניכר
 שהחמיץ. ונראה דהדמיון לחרש
 הוא דכמו חרש אין בליעותיו
 פולטות כך גם הבצק שהחמיץ
 אין החמצתו ניכרת בחוץ דאין
 מה שהחמיץ בתוכו נפלט לחוץ
 לידע אם החמיץ.
 רעט. ברש"י ד"ה אלא לפניו,
 אנטיילת ידיים ואתפילה דמהלך
 בדרך קאי ואילו גבל וכו'. היינו
 דעיבוד עורות פשיטא דלא
 מיירי בה דכלל אינו הולך
 ממקומו אלא רק מיירי בכמה
 זמן עיבדו, וממילא לא שייך בו
 לפניו או לאחריו.
 רפ. ברש"י ד"ה עד שתאפה, תחילה
 דאכתי כל חדא וחדא חזיא לה
 דמפריש מכל חדא פורתא.
 משמע מדברי רש"י דמיירי
 שלא הפריש כלל חתיכה לחלה
 דא"כ אסור לו לאפותה, ולכן

פירש דלא הפריש עדיין ולכך מותר לאפותה דהא כל חדא חזיא ליה ומכל אחד הוא מפריש רק חתיכה לחלה דבכך אפייתה לצורך אוכל נפש היה. וא"כ קשה למה אמר ר"א לא תקרא לה שם היה לו לומר לא יפריש חלה עד שתאפה, דהרי אם הפריש אפי' בלא שם אסור לאפותה דאין זה לצורך אוכל נפש, וצ"ע.

דף מו ע"ב

רפא. בגמ' א"ל רבה לרב חסדא לדידך דאמרת לא אמרינן הואיל היאך אופין מיו"ט לשבת. משמע מדברי רבה דכל ההיתר לשיטתו דאופין מיו"ט לשבת הוא משום הואיל, וא"כ קשה למה לשיטתו לא יהא מותר לכתחילה לאפות גם מיו"ט לחול הרי גם שם אפשר לומר הואיל וכמו דאמר לעיל דלכן אינו לוקה בזה ולמה לכתחילה הוא כן אסור, וצ"ע.

רפב. בגמ' אמר ליה אין משום חפסד ממזנו גמר בלבו לאכול בזית. וביאר רש"י דכדי שלא להפסיד ממזנו הוא אונס עצמו לאכול

כזית ואפי' דלא רצה בכך. ולפי זה כך ביאור לשון הברייתא כדי שיכול לאכול הימנה כזית ובאמת מיירי שאכל, ונקט יכול דהיינו אפי' שלא רצה בכך והא משום דאנס עצמו וכרש"י.

רפג. ברש"י ד"ה לא דכו"ע בא"ד ואי נמי קרא עליה שם מצי למיפא לה. לכאורה נראה מכאן דרש"י חולק על הא דכתב תוס' בע"ב בד"ה תטיל בצונן, דר"א מודה לבן בתירה דבאירע וקרא לה שם דתטיל בצונן, דמרש"י משמע דאין צריך לכך דהרי מצי למיפא לה משום הואיל. ואולי גם בקרא לה שם עדיין עדיף גם לרש"י בשיטת ר"א דיטיל בצונן דגם בה אמרינן דכמה דאפשר למיעבד עבדינן. אבל עיין בתוד"ה הואיל א' דכתב דהואיל עדיפא מתטיל לצונן דבה יש חשש קצת שכן יחמיץ אבל באפייה אין חשש כלל, וא"כ משמע דבאמת רש"י לא סבר כתוס'. ובאמת בתוס' שם צ"ב דמשמע דסבר כרש"י כאן ומצד שני משמע שם דגם סבר דלר"א סבירא ליה כבן בתירה דתטיל בצונן מהא

דרצה לומר לר"א דבלא הואיל יכול לעשות ע"י הטלה, ואיך שייך שיהא סובר כרש"י ולרש"י משמע דאינו סובר דלר"א אפשר להטיל בצונן. ואולי יש לומר דבאמת רש"י אינו חולק לגמרי על תוס' ובאמת סבר דגם לר"א אפשר להטיל בצונן, רק דאין זה עדיף לעשות כן לכתחילה, ולתוס' בע"ב משמע דכן עדיף ליה הטלה בצונן מהא דאמר דבאירע דקרא שם יטיל בצונן, ובזה נחלקו רש"י ותוס' מאי עדיף. ואפי' דשם לתוס' עדיף הטלה ובד"ה הואיל משמע דר"י סבירא ליה לגמרי כרש"י דגם עדיף לאפות. אולי יש לדייק בתוס' בע"ב דיש שם מח' ר"י ור"ת, דלר"י ר"א רק סבר דשייך הטלה ורק לר"ת הוא דעדיפי הטלה לר"א בקרא לה שם, והחילוק בין קרא לה שם ללא קרא דבה ודאי עדיפי לר"א לאפות, נראה דר"ת סבר דבכל מקום כמה דאפשר למיעבד ולא לומר הואיל עבדינן, ולכך בלא קרא עדיפי לאפות, ובקרא שם כיון דהאפייה יהא מותר רק בהואיל לכן בה עדיף הטלה

בצונן, אבל רש"י ור"י סבירא להו דגם בקרא שם עדיף אפייה, ולומר הואיל הוא עדיף מחשש חמין.

רפד. בתוד"ה הואיל א' בא"ד ונראה לרשב"א לחלק דדוקא בעיסת נכרי וכו'. היינו דכל האיסור שגזרו חכמים הוא רק בעיסת נכרי אבל בחלה הקילו משום תיקון חלה. ונראה עוד לתרץ דבאמת לא שייך כלל איסור זה בחלה, דגם מה שאופה החלק של החלה הוא גם לצורך אוכל נפש דאם לא יאפה החלה עמה לא יוכל להפריש חלה ובכחאי גוונא כל החלות יהיו לא ראויות לאכילה, ולכן לצורך אוכל נפש שלו יהא מותר לאפות גם החלק של החלה עמה, אבל לאפות החלה לבדו ממש לכך ודאי לא התירו.

דף מז ע"א

רפח. בגמ' חל יו"ט להיות בער"ש נאכל לשבת לעשרה. ונראה דיש עוד אפשרות שיהא נאכל לעשרה והוא ביום הכיפורים שחל בשבת דאפי' דנאפה בער"ש שקודם לו כמו שרגילים,

מ"מ כיון דא"א לאוכלו בשבת
שלאח"מ אפשר דאוכלו ביום א'
דהוא העשירי לו. ואולי אין
נוהגים כן אלא דבער"ש שחל
בשבת שלו יוה"כ הוא דנאכל
וא"כ הוי נאכל לשמונה. אבל
באמת גם זה א"א לומר דהא
כתיב נאכל לתשעה ולעשרה
ולאחד עשר לא פחות ולא יותר,
וא"כ א"א לאוכלו בשמונה. ועיין
ברש"י ד"ה שני ימים דכתב
דביוה"כ היה אוכלים אותו
בלילה שלאחריו ועדיין הוא
נחשב לתשעה דבקדשים הלילה
הולך אחר היום.

**רפז. בגמ' ולרשב"ג דאמר וכו' מאי
איכא למימר בהא פליגי וכו'.**
צריך ביאור מה סברו בהו"א
דלכך הקשו מאי איכא למימר
ונתברר במסקנא דבאמת בזה
נחלקו, הרי כבר בהו"א פשיטא
הוא דרשב"ג חולק וסובר
דהתירו גם שבות רחוקה, ולמה
הקשו בזה כלל. ונראה ביאורו
דלרבה מה דהתירו מדרבנן
צרכי שבת ביו"ט הוא ע"י
עירוב תבשילין ובהו"א סברו
דהעירוב מתיר רק לשבת שהוא
סמוך ליו"ט שמערכים

תבשיליהם, ולכן הקשו
דלרשב"ג מאי איכא למימר, וזה
תירצו דרשב"ג סבר דהיות וכל
העירוב דבעינן כאן הוא רק
להיכר בעלמא שלא יבואו
להתיר צרכי חול, לכך די
בעירוב שעושין בין יו"ט לשבת
הסמוכה לו כדי להתיר גם הלחם
הפנים שאוכלו בשבת הבאה.

**רפז. ברש"י ד"ה ביו"ט מיבעיא, אי
נמי לא חזו השתא הא חזו לבו
ביום. היינו דא"א לתרץ דלכך
חידוש הוא דביו"ט שרי דהא לא
חזו השתא, דזה ודאי דלא גרעי
מצרכי שבת של מחר. וצריך
ביאור מה ההו"א לתרץ כן, הרי
אם בו ביום חזו להו אין כלל
נפק"מ אם מיד בהכנתו הוא
ראוי לאכילה וכמו דמשמע לעיל
(מו:):** בברייתא דכל זמן שיכול
לאכול הימנה כזית ביו"ט
לכתחילה שרי, ולמה היה לרש"י
הו"א דלכך יהא אסור דלכך
בעינן לחדש שהוא כן מותר,
וצ"ע.

**רפז. בתוד"ה ואי אמרת בא"ד
בשלמא לדידי דלא שריא וכו'
אלא בכח"ג שיהא עיקרו משום
שמחת יו"ט. היינו דלרבה אין**

שתהא ראוייה מיד אלא כל שבו
 ביום הוא ראוי די בזה להתיר.
רצ. בתוד"ה ולרשב"ג, בשלמא
 לדידי וכו' וקשה לך מת"ק.
 צריך ביאור דהיה לרב חסדא
 לתרץ דהוא סובר כרשב"ג ולא
 כת"ק דהא בהדיא אמר רב
 חסדא לעיל דלשיטתו
 מדאורייתא צרכי שבת נעשין
 ביו"ט וכרשב"ג לביאורו של
 רבה ומאי קשה מת"ק. ועיין
 במלא הרועים שהקשה כעין זה
 ובדבריו שם.

רצא. בתוד"ה ומוקדשין בא"ד עובר
 משום לא תעבוד בבכור שורך
 וכו' ובחנם דחק וכו'. נראה
 מדברי התוס' דהבין ברש"י
 דמיירי בבכור דלכך חייב על
 מעילתו, ולכן הקשה דבחנם דחק
 כן דהא גם בעולה או חטאת
 חייב במעילה על השור, וכך
 פירש דבריו במהרש"ל. אבל
 א"כ קשה דהא בהדיא כתב
 רש"י דבכל קדשי מזבח חייב על
 מעילתם בבכור רק דלמידים כן
 מבכור, וא"כ מה קשה לתוס' על
 רש"י. ועיין המהרש"א שהקשה
 לו כן ולכן פירש קושיית התוס'
 דלרש"י למאי דחק עצמו לפרש

היתר אחר לאפות ביו"ט, ומה
 דלשבת מותר לאפות ביו"ט זה
 משום שאמרינן הואיל ומקלעי
 אורחים, ולכן לשיטתו ניהא
 דלשבת הבאה לא שייך לומר
 הואיל.

רפט. שם בא"ד הלא כשתאפה העיסה
 לאורחים אינה ראוייה עד
 שתאפה. קשה מה הראיה
 מאפיה דאינה ראוייה עד
 שתאפה לחסרון שחיטה וזריקת
 דמים, הרי באפיה יודע הוא
 שמיד שתגמור אפייתה תהא
 ראוייה ואין כאן חסרון חיצוני
 שלא תהא ראוייה לאכילה, ולכך
 סברא הוא שיהא מותר
 לאפותה, אבל בשחיטה וזריקת
 דמים גם כשיגמור האפייה עדיין
 יש כאן חסרון חיצוני שלכך
 אינה ראוייה לאכילה, ולכך יש
 לומר כרש"י דאסור לאפות דבר
 שיש בה מניעה לאוכלה גם
 כשתאפה, וצ"ע מאי ראייתו.
 ולגוף העניין אם מה דאינה
 ראוייה מיד דלא להתירה בשביל
 זה, עיין מה שכתבנו בדברי
 רש"י דמשמע לעיל (מו:)
 בברייתא דדי בכך שיכול לאכול
 כזית מבעוד יום ואין צריך

דבחמור של בדק הבית איירי, הרי גם בחמור חולין יש כאן ב' לאווים בשור אחד משום מעילה ואחד משום לא תעבוד בבכור שורך דממנו למידים לכל קדשי מזבח. אבל קשה דהא בהדיא כתיב והן מוקדשין דהיינו שבשניהם מוקדשין איירי ולכך בעינן לומר דבחמור של בדק הבית איירי. ואולי היה אפשר להקשות על רש"י דלדבריו למאי בעינן במשנה לומר דבשניהם מוקדשין איירי ודי בשושור מוקדש ובחור חולין ויהא בו ב' לאווים, אבל לא כך הקשה תוס', וצ"ע.

דף מז ע"ב

רצב. בגמ' אלא אמר מר בר רב אשי בטינא וטינא בר זריעה הוא וכו'. צריך ביאור דאלא משמע דכבר ידע מכל הקושיות

שנאמרו למעלה ולכך בא לתרץ דבטינא מיירי, וא"כ קשה דכי לא ידע דטינא אינה בר זריעה הוא, ולמה תירץ כן כלל, וצ"ע.

רצג. בגמ' ואי אמרינן הואיל אהבערה לא ליחייב. היינו דאי לאו הואיל כן מיחייב על הבערה דאפי' דבאוכל נפש מיירי אבל כיון דהוא אסור ואינו ראוי לאכילה אסור לבשלו, וכך פירש רש"י בד"ה לוקה משום מבשל.

רצד. בתוד"ה ולוקה בא"ד הא מני ב"ש היא. נראה דהיינו להו"א דנמנה כאן איסור הבערה, אבל למסקנא דמיירי באיסור עצי מוקצה ומפיק הבערה ממילא הוא גם כב"ה.